

Dobrodružná cesta Mexikem

Na jihu Mexika zažijete vše, co je na této obrovské zemi nejlepší. Čekají vás destinace s živými barvami, džungle a opuštěná mayská města, vychutnáte si opojný mezcal i prvotřídní pouliční jídlo a uniknete davům na málo navštěvovaných bílých plážích.

TEXT: DUNCAN CRAIG • FOTOGRAFIE: JUSTIN FOULKES

Starobylé mayské město Palenque bylo postaveno zcela bez kovových nástrojů, tažných zvířat nebo kola

1. San Miguel de Allende

Tento klenot španělské koloniální architektury s historií stejně barevnou a zajímavou jako jeho budovy je znám jako „Mexická Florencie“

Arturo Morales Tirado se těžko soustředí. Šestapadesátiletý muž v košili a tmavém saku se snaží interpretovat složitý architektonický prvek vysoko na zdi kostela. Ale s komickou pravidelností je vyrušován pozdravy, podávanou rukou a láskyplnými polibky. S každým se přivítá, zareaguje na vtípky, na zamávání nebo na koketní zamrkání. Zdá se, že Arturo není jen průvodce, ale i místní celebrita. Po dobytí Mexika v 16. století se Španělé během tří století vlády snažili ovládnout domorodé obyvatelstvo všemi možnými prostředky, včetně architektonických. Přinesli sem i svůj oblíbený neoklasicistní styl, ale obyvatelé San Miguela na to nedbali. Zdobili, kde se dalo, přidávali ozdobné kudrlinky a kvítky. Není divu, že když na počátku 19. století vypukla v Mexiku válka za nezávislost, došlo k prvním potyčkám právě zde. Na zdi byl nápis:

„Nemůžete ovládat skutečného ducha Mexičanů,“ říká Arturo a natahuje se, aby žduchnul pěstí do kolemjdoucího ve Stetsonu. „Jsme prostě přirozeně živí. Přehnané přezdobení barokního stylu, to je naše.“ Vede nás přes malé náměstí, v jehož středu tryská fontána. Mezi strmými skalami z šedého vápence je vmáčkнутá broskvová fasáda kostela San Francisco. Je okázale zdobená hromadou symbolů a figurek. Dveře staré několik století vržou v pantech a k nebi vylétne hejno holubic, jejichž křídla rozrážejí tichý odpolední vzduch.

Díky hojnosti kostelů si San Miguel vysloužil přídomek „Florencie Mexika“. Ale pokud toto 500 let staré koloniální město propojuje jediný motiv, jsou to barvy. Ulice domů s plochou střechou a štukovou fasádou splývají ze svalu jako malířské palety: terakotová, papriková, okrová a rumělková, živé přírodní pigmenty jsou umocněné zvláštním místním světlem v pohoří Guanajuato. „Mexiko je neuvěřitelně rozmanitá krajina překypující energií,“ říká Arturo a zahýbá do oblíbené ulice. „Necháváme se vést přírodou.“

Ulice je úzká a tichá. Masivní kamenné překlady a zárubně rámuji dubové dveře, které jsou ověšeny měděnými klepadly ve tvaru lvů nebo Aztéků, zatímco železné

balkony a zábradlí nesou líbivé nedokonalosti ruční práce. Odvodňovací trubky vyčnívají jako muškety a vytváří dojem města v obležení. Chvilí to tak bylo. Trvalo deset let, než byli koloniální páni svrženi, a během této doby byl San Miguel vyloučen ze společnosti za to, že inspiroval povstání. Obchodní cesta Camino Real spojující Mexico City se stříbrnými doly na severu byla odkloněna od města a populace se zmenšila na desetinu z 50 000 obyvatel, které město v době největší slávy. „Čas se zastavil,“ říká Arturo. A díky tomu zůstalo město až zázračně zachovalé. Stejně jako mlha, která zahaluje ulice za časných ranních hodin, bylo drsné světlo pokroku drženo na uzdě.

Snad jedinou osobou, která je v San Miguel známější než Arturo, je muž, který dal městu jeho příponu: Ignacio Allende, extravagantní otec nezávislosti. Jeho sídlo z 18. století, nyní muzeum, stojí na hlavním náměstí naproti La Parroquia, kostelu ve stylu Gaudího, který je dominantou městského panoramatu. „Hic natus, ubique notus“ hlásá nápis nade dveřmi: „Narozen zde, znám všude“. Uvnitř je směs architektonických stylů odpovídajících odlišným impulsům respektovaného vojenského vůdce, ze kterého se stal spiklenec. Obrovský základní kámen stojí ve středu hlavního nádvoří, které je neoklasicistní ve své nejelegantnější podobě. Barokní prvky se však dají snadno nalézt: okázalé kamenné girlandy na spodní straně balkonů, hadovité smyčky táhnoucí se po stranách oken jako ozdobné popínavé rostliny.

Venku se stahuje soumrak a fialová šmouha se rýsuje nad vzdáleným pohořím Sierra de Guanajuato. Náměstí vezmou útokem mariachi a hrají serenádu páru, který se opírá o terakotovou zeď, ze které stále sálá teplo dne. Hudba se line ulicemi až do polosuchých plání hluboko pod městem. Je na čase, aby se Arturo rozloučil. Při tom mu kolemjdoucí kamarád nabídně čokoládu. S úsměvem přijímá. „Tequilový lanýž,“ říká a strká si ho do úst. „Působí proti stresu.“

Máte chuť na dobré jídlo? Tříhodinová jízda do Mexico City a hodinový let na jih vás zavede do Oaxacy, hlavního města pouličního jídla v Mexiku. ➡

Důležité informace

Casa de los Olivos Tento intimní, vyřezávaný hotel se nachází ve zrekonstruovaném jednopodlažním koloniálním domě blok od hlavního náměstí. Pět pokojů s vysokým stropem má rustikální nádech, s těžkými dřevěnými dveřmi a postelemi s železnými rámy. Nádvoří je zahaleno popínavými rostlinami s oranžovými plody, oblíbenými u kolibříků. K snídani si můžete dát lahůdky jako chilaquiles (lehce smažené tortilly s míchanými vejci, salsou a smaženými fazolemi) a vychutnat si je na terase provoněné levandulí s výhledem na panorama San Miguel (od 125 € / 3125 Kč; casadelosolivos.com).

Quetzalcoatl Tours (facebook.com/QuetzalcoatlToursVisas/); **Turistika San Miguel de Allende** (visitsanmiguel.travel).

Místní průvodce Arturo Morales Tirado

ZLEVA: Jasně barvy dominují budovám San Miguel. VPRAVO: Na hlavním náměstí ve městě vystupuje skupina mariachi

Farní kostel Parroquia de San Miguel Arcángel nechal postavit domorodý kameník Zeferino Gutiérrez, jeho návrh vycházel z pohlednice belgického kostela

2. Oaxaca

„Země sedmi mole“ je místo, kde ochutnáte to pravé mexické jídlo jako lahodné tamales a (když seberete odvahu), tak i kobylinky s příchutí chilli

VE MĚSTĚ OAXACA SE pomalu začíná rozednívat a na rohu ulice se shromažďuje natěšený dav. V chladném ránu si místní zvedají límečky, aby je trochu zahřály a ruce boří hluboko do kapes. Prohodí mezi sebou pár letmých slov, ale nejedná se o společenské setkání. Tito lidé jsou zde za určitým účelem... jen mi zatím není úplně jasné, za jakým.

Ozve se zvonek a zpoza rohu vyjede Silvina Cortesová, z její upravené tříkolky se valí pára. S veselým „Buenos días!“ sklouzne ze sedla a pustí se do rozbalování, nabírání a nandávání. Přicházejí další zákazníci, přitahováni pronikavou vůní kukuřice a horké čokolády. Během 15 minut, kdy na vyleštěný rám jejího kola začnou dopadat první úlomky slunečního světla, obslouží 30 lidí a stále chodí další.

Pouliční jídlo v Oaxace není ani tak požitkem, jako základním pokrmem. Prodejci obsazují regulovaná místa kolem městské sítě ulic a jejich zákazníci jsou jim tak věrní, že o takové loajalitě si restauratéři mohou nechat jen zdát. Důraz je kladen na vynalézavost a receptury vypilované po generace. Některé jsou i starší. Silvina prodává tamales, nejoblíbenější pouliční jídlo v Oaxace, které podporovalo rané mezoamerické lovce, kteří se před 10 tisíci lety toulali po okolních pláních.

V podstatě je to kukuřičná pasta (tady se říká masa) dušená v kukuřičných slupkách nebo banánových listech do ztuhnutí a plněná vepřovým nebo kuřecím masem (staří Mayové preferovali plameňáka nebo žabu). To se přelije mole, omáčkou na bázi chilli, a právě Oaxaca se pyšní tím, že se zde podává sedm různých druhů. Silvina připravuje tamale s mole negro a podává ho v obdélníkové housce. Tmavá omáčka je hustá, bohatá a s nádechem česneku, pikantní pasta uvnitř překvapivě nadýchaná. Výroba tamales je sice náročná, ale ta chuť je neukojitelná. „Prodávají se vlastně samy,“ říká rozzářená Silvina a plní šálek kukuřičným džusem s čokoládovou příchutí (neboli champurrado).

Na tomto místě pracuje už 16 let. Ale na oaxacké poměry je tu vlastně nováček. O necelý kilometr dál, v ulicích s nádechem zeleného vápence, Antonio Arango právě

Silvina Cortes
prodává tamales
ze svého cyklovozu

vyprodal své žlutočerné mole. Šestasedmdesátiletý pradědeček má na sobě zástěru barvy svého bílého kníru a sálá z něj bezstarostný klid, který přichází s jistotou zvyku. V jeho „stánku“ ve stínu slunečníků mu pomáhá rodinná přítelkyně sedmiletá Cheyla. Ve stejném věku začínal i Antonio.

Zatímco pracují, přijede nákladák a začne vynášet kotoučky Oaxackého bílého želatinového sýra do přilehlého centrálního trhu Mercado Juárez, který vypadá jako labyrint plný exotických produktů. Hlavní město stejnojmenného státu je výkladní skříň s nevyčerpatelnou nabídkou ingrediencí a kulinářských stylů z celého státu Oaxaca, který je jedním z geograficky a etnicky nejrozmanitějších v Mexiku.

Naproti vchodu vykukuje ženská hlava zpoza lesknoucích se pyramid zakrytých fóliovými pohárky. Jedná se o chapulines (kobylinky). Dělí se podle velikosti a koření: s česnekem jsou bronzové, s chilli ohnivě červené. Ty větší se obvykle jedí tak, že se drží za zadní nožičky, ty menší jsou lépe stravitelné (a také oku lahodivější) a často se podávají se sýrem nebo guacamole nebo se rozdrobí na jiná jídla. „Naši muži je chytají na vojtěškových polích a my je prodáváme,“ říká žena, která je s touto dělbou práce zjevně spokojená. Chutné a bohaté na bílkoviny, udržely mnoho komunit v dobách nedostatku.

Kousek odtud Maria Teresa Sierra využije odpolední klid k bilancování. Znovu

přizpůsobí svůj stánek měnícímu se stínu a začne přestavovat své pyramidy z želé a pudinků. Pod nimi jsou klíny čokoládových a ovocně glazovaných dortů a kotle s kousky želé. Je to jako menu sestavené šestiletým dítětem.

Mariino místo je záviděníhodné, na rohu centrálního Zócala s přilehlou katedrálou a lesem nekontrolovatelných indických vavřínů – nejvyšších prvků v tomto městě, které je jinak na vysoké věci opatrné kvůli časté hrozbě zemětřesení. María pracuje 15 hodin denně a obslouží až 300 zákazníků, ale je to těžká práce a ta zvláštní přestávka je nezbytná. Zahlédla kolemjdoucí kamarádku a zavolala na ni, aby se jí postarala o stánek. „Za pět minut jsem zpátky,“ říká a podává jí kožený opasek na peníze. „Jen si skočím pro tamale.“

Je na čase si trochu odpracovat hojnost Oaxacy. Vyrazte autem nebo autobusem a za 90 minut dorazíte do vesnice Benito Juárez, přes dálnici 190 a horskou silnici. ➡

Důležité informace

Luxusní hotel Quinta Real Oaxaca Monastic se nachází v přestavěném klášteře z 16. století, který se rozprostírá podél celého bloku centra Oaxacy. Uvnitř jeho silných kamenných zdí vedou křížové chodby k řadě útulných nádvoří s buxusy, kapajícími kamennými fontánami a převýslými bugenviliemi. Je zde příjemný bazén a kaple zdobená nástěnnými malbami, která se využívá jako jídelna. Pokoje mají leštěné kamenné podlahy, posezení na okenních parapetech a lampy zdobené mexickým lidovým uměním (od 125 € / 3125 Kč; quintareal.com).
Turistické informace Oaxaca (visitmexico.com/en/oaxaca)

Maria Teresa Sierra vystavuje své sladké produkty
VLEVO: Čokoláda z Oaxacy
DOLE VLEVO: Trh Juárez

Pouliční tortilly.
VLEVO: Antonio Arango,
dodávatel mole omáček.
ZCELA VLEVO: Různé
sušené chilli

3. Los Pueblos Mancomunados

Na tenhle výlet jsou ideální turistické boty, protože vyrazíte do hor a čekají vás dechberoucí výhledy do krajiny, možná setkání s jaguáry a vesnické oslavy na každém rohu

Hustě zalesněná vrchovina je ideální pro divoké květiny. **DoE:** Maguey lze použít k výrobě papíru, doškové krytiny, oblečení, jídla a mezcalu

OBYVATELŮM OSMI VESNIC, které tvoří region Los Pueblos Mancomunados, se říká „lidé mraků“. Dnes, kdy je nad námi obloha vymetená a není vidět nic než azurové nebe, se tento název zdá celkem nevhodný. Na obzoru se line bílá čmouha jako náznak mraku, ale při bližším prozkoumání se ukáže, že jde o ojíněný cíp Pico de Orizaba, přes 300 km na sever.

Odtud můžete shlížet na polovinu Mexika. Na jihu jsou pláne Oaxacy, tak daleko, že jsou stále zahalené temnotou. Na sever a na západ se rozprostírá rozbourané moře borových a dubových lesů, o jehož špičky se otírají první paprsky svítání. „Jsou dny, kdy je opravdu zataženo a vidíme sotva na pět metrů,“ říká průvodce Diego Ceballos a vydává se dolů po klikaté stezce. „Ale dnes máme štěstí.“ Přes 100 km pěších stezek spojuje osady Los Pueblos. Někteří jdou po trasách, které si poprvé prosekali Zapotékové, předzvěťský národ, který věřil, že pochází z jaguárů a ocelotů, kteří se v těchto horách stále potulují.

Vzhledem k nadmořské výšce a množství přirozených rušivých vlivů máme opravdu hlemýždí tempo. „Příčichni si,“ říká Diego a nabírá hrst listů zpod trsu jemných bílých květů. Citrusová vůně naplňuje vzduch – je to Aloisie citronová. Když ji uvaříte ve vodě s trochou cukru, je osvěžující a uvolňující. Pod mechem porostlými větvemi, kterými rezonuje zpěv stehlíků, je lesní půda posetá žlutou barvou. Jedná se o cardosanto, diuretikum používané k léčbě bolestí hlavy a ledvin. Cesta je v pravidelných intervalech lemována rostlinami maguey s listy velikosti kánoe. Rostlina byla v předhispánských dobách uctívána pro své životadárné vlastnosti, ale pro znavené turisty je to zdroj mezcalu, kouřové verze tequila.

Každá z vesnic má své průvodce. Na mýtině prosycené vůní borovic čeká Adelfo Luis Martinez. Stejně jako Diego i on prožil celý svůj život v těchto horách a stopy dokáže sledovat s jistotou, s jakou jeho bláhound Jack sleduje jelence běloocasého. Vede nás

po cestě do Cuajimoloyas. Svatební průvod je v plném proudu, nevěsta a ženich kráčejí hlavní ulicí v čele se skupinou pozounistů, bubeníků a jednoho muže s obrovskou tubou. Vzadu je dav, který početně převyšuje počet obyvatel malé vesnice. Fiest je tu během roku hodně a očekává se, že se jich každý z hor zúčastní.

Když projdou poslední opozdilci z průvodu, vesníci se opět rozhostí ticho. Adelfo přivolá Jacka k noze a otevře dveře vesnické jídelny. „Půjdem dál,“ říká s vřelým úsměvem. „Nejdřív si ale dáme mezcal.“

A teď je čas na dobrodružství v džungli... Letadlem se dostanete přes Mexico City do Villahermosy a pak autobusem nebo taxíkem dál na dvouhodinovou cestu do Palenque. ➡

Důležité informace

Benito Juárez Stejně jako ve všech vesnicích je ubytování v jednoduchých, ale pohodlných chatkách ze dřeva a kamene s palandami, stolem a židlemi a teplou sprchou (buď společné pokoje nebo soukromé pokoje se společnou koupelnou). Každý má centrální krb, ve kterém vám průvodci na požádání zatopí. Jídla se podávají v přilehlé, mandarinkově zbarvené venkovské restauraci, s jednoduchými jídly, jako jsou kuřecí tortilly s fazolemi a místními žampiony, a tostados – krupavé smažené tortilly posypané strouhaným sýrem, nakrájeným avokádem a salsou. Za chatku pro dva zaplatíte kolem 24 € / 600 Kč.

Expediciones Sierra Norte nabízí pěší turistiku, výlety na koni a na horských kolech a může zajistit cestu z Oaxacy (dvoudenní výlety od 83 € / 2075 Kč na osobu; sierranorte.org.mx).

Průvodce Adelfo Luis Martinez se kochá pohledem se svým bláhoundem Jackem.

Vlevo: Mnoho oficiálních pěších tras je založeno na původních zapotéckých stezkách

4. Palenque

Pokud máte rádi Indiana Jonese a na cestách vyhledáváte dobrodružství, Palenque v džunglích regionu Chiapas je to pravé pro vás

JE TO TĚŽKÁ PRÁCE, ZVLÁŠTĚ, když je slunce vysoko,“ říká 25letá Micaela a odstraňuje mech ze starověkého kamenného zdiva. „Ale pokud to neuděláme, budou tu ruiny...“ Sebejistě a obratně pracuje vysoko na stěnách paláce v Palenque. Odněkud hluboko z okolní džungle křičí vřešťan, jehož vřískot připomíná neodborné řezání neoblomného kmene. Ruší to pár tukanů krátkozobých, kteří se naklánějí přes červeno-žlutý baldachýn.

Micaela a malá skupina kolegů, kteří pracují s nástrojem známým jako „paleta“ (nabroušený pruh dřeva ze stromu čikle) se střídavě starají o zhruba tucet hlavních ruin v Palenque. Stavba postavená jejich předky je tak rozsáhlá a okolní prostředí tak dravé, že je to neustálý proces. Džungle na úpatí pohoří Sierra Norte de Chiapas patří k nejživějším na Zemi. Není divu, že když Mayové v roce 900 n. l. náhle a záhadně opustili toto místo, bylo brzy pohlceno přírodou a po většinu tisíciletí leželo neobjevené.

A velká část tak stále zůstává. Odhadem bylo odkryto pouze pět procent tohoto městského státu, je to jako by bylo zachráněno jen Trafalgarské náměstí z celého Londýna. Stezky kolem se krouťí jako chapadla velké chobotnice, a když po nich dorazíte k paláci, máte možná stejný pocit, jako španělští průzkumníci z 18. století, kteří přišli hledat ztracené město. Na jedné straně leží zbytky zříčeného oblouku, zapletené do torzovitých kořenů stromů. Ze dna džungle se zvedá mohyla pokrytá lišejníkem, osamělý blok vyčnívající z jejího vrcholu jako jediný napovídá, že se jedná o dílo člověka. Na kamenné desce leží jako socha leguán a vyhřívá se na slunci. Všude je slyšet zvuk vody: obří kapky dopadají na listy, zurčí nám pod nohama v neviditelných přítocích.

V paláci si teď Micaela a její přátelé dávají polední přestávku. Ženy pocházejí z El Naranjo, nedaleké osady lidu Tzeltal, jedné z domorodých skupin, které vzešly z náhlého zániku klasických Mayů. Přilehlý Chrám Nápisů je nejfotografovanější ze staveb Palenque, ale El Palacio je možná nejpůsobivější. První jmenovaný byl pohřebním pomníkem, ve kterém byl pochován

Místní pracovníce Micaela odstraňuje mech z kamenného zdiva ruin.
VLEVO: Vřešťan
DOLE: Detail mayské vytesané lebky

uctíváný vládce ze 7. století král Pakal, druhá stavba byla naopak plná života. Palác, jemuž dominuje asymetrická věž s orientálním nádechem, byl především královskou rezidencí. Pravděpodobně však také sloužil jako náboženské, sociální a politické ohniště. Bylo to plátno pro umělecká díla oslavující sílu a vitalitu jeho vůdců, místo zábavy a debat, slavnostních banketů a korunovací, ale také rituálních obětí. Bylo to pulzující centrum klíčového města jedné z nejvyspělejších civilizací své doby a náhle bylo umlčeno.

Starí Mayové byli velmi osvěceni v tolika oborech, od matematiky přes umění, inženýrství až po astronomii, že je snadné zapomenout, že žili v době kamenné. Neměli k dispozici žádné kovové nástroje pro těžbu nebo řezání bloků používaných ke stavbě stále větších měst, jako je Palenque, žádná kola ani zvířata pro přepravu nebo zvedání kamenů, které mohly vážit až 15 tun. Tehdy, stejně jako nyní, stálo vše na pracovní síle. „Je úžasné, jak byli silní, mnohem silnější než my dnes,“ říká Micaela, dopijí vodu a sní poslední měsíček mandarinky. Pak si sbalí věci, vezme svou nabroušenou paletu a vrátí se ke své práci.

A nás čeká poslední část cesty. Z Villahermosy do Cancúnu je to 90 minut letu. A pak už jen 180 km na pláž na jihu. ➡

Základy El Palacia v Palenque byly postaveny již v 5. století. Jednotlivé části se pak budovaly přes 400 let.

Důležité informace

Chan-Kah Resort Village Pár kilometrů od města a jen kousek od vstupu do Národního parku Palenque je toto nesourodé letovisko dobrou základnou pro návštěvu ruin. Velkoryse dimenzované chatky s houpacími křesly na dřevěných verandách jsou zasazeny do prostředí džungle, v níž poskakují vřešťani a pobíhají malí hladavci. 70 metrů dlouhý, přirozeně vyhříváný bazén je v noci osvětlen a stíněn větvemi nádherného obrovského vlnovce pětimužného, stromu, o kterém Mayové říkali, že podpírá vesmír (od 95 € / 2375 Kč; chan-kah.com.mx).

Palenque Vstupné 3,6 € / 90 Kč, 8:00 až 17:00 (visitmexico.com/en/chiapas/palenque); **Vamos Tours** nabízí prohlídky Palenque s průvodcem, s nebo bez transferu z Villahermosa (2 ½ hodinyová prohlídka od 48 € / 1200 Kč na osobu; vamos tour.com)

Hlavní pláž v Punta Allen.
Vlevo: rybář Christian Canul

5. Sian Ka'an

Je čas na odpočinek. Konec cesty přináší pláže s bílým pískem, jejichž klid ruší jen plameňáci

JEDINÁ CESTA DO PUNTA ALLEN se vlní přes 51 km džungle a pro podvozky aut je zničující. Nicméně pár stovek obyvatel Punta Allen si nestěžuje, protože díky strastiplné cestě se sem dostanou jen ti, co opravdu touží po míru a klidu.

Rybářské městečko leží na špičce písečného výběžku a zasahuje do nedotčené biosféry Sian Ka'an, jedné z mála osad v rezervaci. Vzhledem a atmosférou je tato oblast mnohem blíže karibským ostrovům na východě než lidnatějším místům dále na sever na poloostrově Yucatán. Divočina je zde zcela přirozená: kapustňáci se povalují v poloslaných kanálech, želvy se prohánějí akvamarínovými mělčinami, jaguáři plavou přes laguny a hledají nové území pro lov.

„Je tu k vidění spousta úžasných věcí,“ říká Christian Canul, 27letý rybář a průvodce na částečný úvazek, který strávil 20 let zkoumáním nezmapovaného bludiště mangrovových lesů a vnitrozemských vodních cest v rezervaci. „Když jsem venku na vodě, každý den je jiný.“ Christian má široká ramena a hrud' (jako mnozí muži tady), ve svém volném čase loví humry a právě pracuje na svém motorovém člunu ve stínu kokosové palmy na hlavní pláži Punta Allen. Takových mrštných sklolaminátových strojů, které často nesou jména jako Mořský vánek nebo Jednorozec, je tu mnohonásobně více než aut.

Ke Christianovi se připojí jeho holandská manželka Monique, která se vyhřívá na bílém písku. Našla to, co v Sian Ka'an chybělo a pomohla vytvořit síť naučných stezek kolem Punta Allen. Dodávka elektřiny může být sporadická, obchodů je málo a společenská scéna omezená. „I přes těžkosti života je to stále jako žít v ráji,“ říká. „Každý den prostě jdete na pláž a vyrazí vám to dech.“

Slunce už je nízko a Christian vjede svým člunem do mělkých vod, nastartuje přívěsný motor a vydá se na východ. Kousek od nás se těsně nad hladinou snáší pelikán a nabírá vodu. Objeví se malý ostrůvek, na obloze nad ním elegantně poletuje hejno fregatek obecných. Tento izolovaný shluk mangrovů, hovorově známý jako Ptačí ostrov, je ptačí metropolí, bez plazů a jiných predátorů z pevniny. Ptáci okupují každou dostupnou větev.

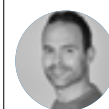
O několik kilometrů dál na západ Christian vhoupe člun do úzkého mangrovového kanálu. Kanál ústí do klidné vody, která je kromě páru plameňáků naprosto opuštěná. Vlnky z člunu se rozptýlí a odhalí žhavé uhlíky dne zrcadlící se na hladině vody. Sian Ka'an je mayské označení pro místo, kde se rodí „nebe“. Ten matoucí název najednou dává dokonalý smysl.

Důležité informace

Serenidad Shardon Stay Ubytovat se zde můžete v jednom ze tří kouzelných domků (pro osm, čtyři nebo dva lidi) postavených na pláži s bílým pískem jen kousek od centra města. Domky zdobí umělecká díla od místních umělců a celý penzion je vybaven lehátky, houpacími sítěmi a kuchyňkami. Majitelka Niki nabízí domácí snídaně pod otevřeným nebem ve stínu mandlovníků plných štěbetajících ptáků (shardon.com)

Biosféra Sian Ka'an Biosphere (cesiak.org); Kontakt na **Christiana Canula**, který nabízí komentované prohlídky, si opatříte v penzionu Serenidad Shardon (shardon.com).

DUNCAN CRAIG při své první návštěvě Mexika objevil výhody stravy založené výhradně na lihovinách z agáve a oaxacké čokoládě.

Výhled na moře z casasa Serenidad Shardon.
Vpravo: Plameňáci v mangrovovém kanálu

Hlavní pláž v Punta Allen.
Vlevo: Rybář Christian Canul

Naplánujte si výlet

- 1** Návštěva kultivovaného koloniálního města **San Miguel de Allende** a jeho revoluční architektura (str. 44).
- 2** V ulicích **Oaxacy** ochutnáte to, co přinesla 10 000 let dlouhá kulinařská evoluce (str. 46).
- 3** Z oblačných vesnic **Los Pueblos Mancomunados** se můžete vydat na túru po starých horských stezkách (str. 48).
- 4** V džungli prozkoumáte pohřbené mayské město **Palenque** (str. 51).
- 5** Do naprosté pohody vás dostane karibské myšlení v prakticky nedotčené pobřežní biosféře **Sian Ka'an** (str. 52).

ILLUSTRACE MAPY: ALEX VERHILLE. FOTOGRAFIE: JOHN BLOCK/GETTY IMAGES, CLIVE STREETER/GETTY IMAGES, MIRAMAX FILMS/ COURTESY EVERETT COLLECTION/REX

JAK SE TAM DOSTAT

Z Prahy doletíte do Mexico City za cenu od 600 € / 15 000 Kč s jedním mezipřistáním (skyscanner.cz)

JAK TAM CESTOVAT

Mexiko je tak velké, že i pokud se budete pohybovat jen v jeho jižní části, určitě využijte i vnitrostátní lety. Více než 60 měst má letiště s pravidelnými linkami, přičemž mnoho z nich létá přes Mexico City. Největší domácí pokrytí má vlajkový dopravce Aeroméxico (aeromexico.uk.com), další dobrou možností je Interjet (kiwi.com/cz/airline/4o/interjet/). Díky kvalitní silniční infrastruktuře v zemi jsou dobrou alternativou také meziměstské autobusy. Můžete si připlatit i o něco více za pohodlnější, klimatizované autobusy. Například na ETN (etn.com.mx) nebo ADO (ado.com.mx).

NA JAK DLOUHO JET

Když vezmete v úvahu, že jen samotná cesta tam a zpátky vám zabere 24 hodin, šestihodinový časový posun a čas, který strávíte přejezdy, měli byste jet minimálně na 10 dní. Nicméně abyste si těch pět destinací opravdu vychutnali, počítejte spíše se dvěma týdny, přičemž na každém ze čtyř míst ve vnitrozemí strávíte alespoň dvě noci a na konci cesty si nechte možná tři až čtyři noci na pobřeží Karibského moře.

NA KOLIK MĚ TO VYJDE

Počítejte, že kvalitní ubytování pro dva se snídaní vás vyjde okolo 84 € / 2 100 Kč v oblíbených městech a o něco méně ve venkovských oblastech. Za dobré jídlo, včetně sklenky tequila nebo mezcalu utratíte méně než 12 € / 300 Kč, zatímco tříchodová veče-

ře s vínem ve špičkové restauraci vás vyjde kolem 24 € / 600 Kč.

KDY VYRAZIT

Prosinec až duben/květen jsou nejsušší měsíce na většině území Mexika. Červenec a srpen představují vrchol prázdninové sezóny pro Mexičany i zahraniční návštěvníky, kdy pobřežní letoviska přitahují velké davy lidí a ceny stoupají. Vyhněte se září, vrcholu sezóny hurikánů, období, které je v pobřežních oblastech obvykle doprovázeno silnými dešti.

KDO MI POMŮŽE S PLÁNOVÁNÍM

Mystická historie plná pyramid a šamanizmu, gurmánské speciality a plodiny, které dobyly celý svět, nádherné pláže na březích Tichého oceánu a Karibského moře. Agentura Bubo pro vás připravila cestu říší Olméků, Zapotéků, Teotihuacanců, Toltéků, Mayů, Mixtéků a Aztéků. Cesta na 16 dní stojí kolem 2 500 € / 62 500 Kč (a zahrnuje dopravu a ubytování), bubo.sk/zajazd/mexiko-velky-okruh.

VÍCE INFORMACÍ

Veškeré informace najdete v našem průvodci Mexico od Lonely Planet (23 € / 575 Kč) a na oficiálních stránkách mexického turistického ruchu visitmexico.com.

Na cestě

Co jíst

Chiles en nogada, je to vlastně taková velká plněná chilli paprika s vlažskými ořechy a granátovým jablkem. Červená, bílá a zelená barva tohoto pokrmu odráží barvy mexické vlajky. Často tedy tvoří kulinařský vrchol Dne nezávislosti Mexika 16. září.

Co si koupit

Calaveras – hliněné lebky používané při oslavách památky zesnulých v říjnu/listopadu.

Co pít

Je z agáve, je podobný tequila, ale je to mezcal. Jen si neudělejte ostudu tím, že ho budete chtít se solí a citronem. Pije se samotný a po malých doušcích.

Co číst

Román Grahama Greena Moc a sláva o knězi na útěku v mexickém státě Tabasco během pronásledování katolíků ve 30. letech 20. století.

Co říci
„México es un país maravilloso“ – Mexičané moc rádi uslyší, že se vám jejich země líbí.

O kom se zmínit

Určitě nešlápnete vedle, když zmíníte velikány českého fotbalu jako Petr Čech, Pavel Nedvěd a Karel Poborský.

Jaká jména znát

Herečku Salmu Hayek, která ztvárnila feministickou ikonu a krajanu Fridu Kahlo ve filmu Frida z roku 2002, a obchodního magnáta Carlose Slim Helú. Býval nejbohatším mužem světa, dokud ho z tohoto postu nesesadil Bill Gates. Jeho čisté jmění stále činí více než 70 miliard dolarů.

